

# USTAWA

z dnia 4 marca 1994 r.

## o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych

(j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 923; ost.zm. Dz.U. z 2022 r. poz. 2666)<sup>1)</sup>

### Rozdział 1

### Przepisy ogólne

#### **Art. 1. [Zakres regulacji]<sup>2)</sup>**

**1. Ustawa określa zasady tworzenia przez pracodawców zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonych na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu, na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych oraz na tworzenie zakładowych żłobków, klubów dziecięcych, przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego.**

**2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, w stosunku do pracowników zatrudnionych w podległych mu jednostkach sfery budżetowej, niebędących funkcjonariuszami lub żołnierzami zawodowymi, a Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych w stosunku do pracowników zatrudnionych w jednostkach sfery budżeto-**

---

<sup>1)</sup> W ujednoliconym przez redakcję tekście uwzględniono wszystkie dotychczasowe zmiany opublikowane w Dzienniku Ustaw.

<sup>2)</sup> Hasła w klamrach pochodzą od redakcji.

wej więziennictwa, niebędących funkcjonariuszami Służby Więziennej, określą, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób tworzenia i gromadzenia środków Funduszu;
- 2) wysokość odpisu na Fundusz, jednak nie wyższą od określonej w ustawie.

**3. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z *Ministrami Pracy*<sup>3)</sup> i *Polityki Socjalnej*<sup>4)</sup> oraz *Finansów* może określić, w drodze rozporządzenia, sposób tworzenia i gromadzenia środków Funduszu oraz wysokość odpisu na Fundusz – jednak nie wyższą od określonej w ustawie – w stosunku do pracowników cywilnych wojska.**

Ustawa z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (dalej – ustawa o zfs) jest aktem prawnym regulującym działalność pracodawców podejmowaną na rzecz pozapłacowego wspierania pracowników i zaspokajania ich socjalnych potrzeb, do czego zobowiązują art. 94 pkt 8 Kodeksu pracy i pragmatyki służbowe. W przypadku niektórych jednostek sektora finansów publicznych ustawodawca zastrzegł, że wysokość odpisu na fundusz nie może być wyższa od określonej w ustawie o zfs.

Ustawa o zfs określa przede wszystkim zasady:

- tworzenia i rezygnowania z zfs oraz
- gospodarowania środkami zfs, czyli tryb podejmowania decyzji w kwestii wydatkowania zasobów finansowych (w tym przeprowadzania konsultacji ze związkami zawodowymi), ich gromadzenia oraz sposobu przechowywania (wyrok WSA w Warszawie z 11 października 2004 r., III SA 2275/03).

Środki zfs mogą być przeznaczone na:

- finansowanie działalności socjalnej prowadzonej przez pracodawcę;
- finansowanie zakładowych obiektów socjalnych (np. kosztów remontu lub zakupu wyposażenia);  
Podstawowe koszty związane z utrzymaniem obiektów socjalnych, a dotyczące m.in. wynagrodzeń pracowników obsługi, opłat za prąd, ogrzewania itp., powinny być opłacane ze środków obrotowych pracodawcy.
- tworzenie zakładowych żłobków, klubów dziecięcych, przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego (zarówno placówek, gdzie zajęcia są prowadzone w niektóre dni tygodnia, jak i tych, w których zajęcia odbywają się przez cały rok, z wyjątkiem przerw ustalonych przez podmiot prowadzący).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 20 sierpnia 2001 r. (I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331) stwierdził, że:

<sup>3)</sup> Obecnie ministrem właściwym do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 16 i 26 oraz art. 21 i art. 31 ustawy z 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 888 ze zm.), która weszła w życie 1 kwietnia 1999 r.

<sup>4)</sup> Obecnie ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 3 i art. 8 ustawy z 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 888 ze zm.), która weszła w życie 1 kwietnia 1999 r.

**SN** (...) nie ulega wątpliwości, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin, a także emerytów i rencistów. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach (...).

## Art. 2. [Definicje]

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) **działalność socjalna** – usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową;
- 2) **coroczny odpis podstawowy** – równowartość dokonanych odpisów na rachunek bankowy Funduszu w wysokości określonej w art. 5, na zasadach określonych w art. 6 ust. 2;
- 3) **(uchylony)**
- 4) **zakładowe obiekty socjalne** – ośrodki wczasowe i kolonijne, domy wypoczynkowe, sanatoria, ogrody działkowe, obiekty sportowo-rekreacyjne, żłobki, kluby dziecięce i przedszkola oraz obiekty służące działalności kulturalnej;
- 5) **osoby uprawnione do korzystania z Funduszu** – pracowników i ich rodziny, emerytów i rencistów – byłych pracowników i ich rodziny oraz inne osoby, którym pracodawca przyznał, w regulaminie, o którym mowa w art. 8 ust. 2, prawo korzystania ze świadczeń socjalnych finansowanych z Funduszu;
- 6) **przedsiębiorca** – osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, jeżeli przedmiot jej działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej.

## Działalność socjalna

Artykuł 2 ustawy o zfśś zawiera definicje podstawowych pojęć związanych z działalnością socjalną pracodawcy. Zasadniczo ze środków zfśś finansowane są świadczenia niebędące elementem warunków wynagradzania za pracę i niezależnione od rodzaju, wyników i jakości wykonywanej pracy.

Działalnością socjalną finansowaną ze środków zfśś mogą być również usługi świadczone na rzecz opieki nad dziećmi sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, a także w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego.

## Rodzaje i przykłady usług oraz świadczeń udzielanych przez pracodawców w ramach działalności socjalnej

| Rodzaj usługi (świadczenia)                                                                                                                                        | Przykłady                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                                                                                                                                                                  | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Usługi świadczone na rzecz:</b>                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| różnych form wypoczynku                                                                                                                                            | finansowanie krajowych i zagranicznych kolonii dla dzieci i młodzieży, obozów, zimowisk, wycieczek, zielonych szkół, dopłat do wypoczynku organizowanego indywidualnie przez osoby uprawnione (tzw. wczasów pod gruszą)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| działalności kulturalno-oświatowej                                                                                                                                 | <p>zakup biletów do kina, teatru, filharmonii, na wystawy, imprezy artystyczne</p> <p>■ Przyjmuje się, że z funduszu może być opłacana działalność łącząca aspekty kulturalne i oświatowe, jak i działalność wyłącznie kulturalna lub tylko oświatowa, przez którą należy rozumieć ogół podejmowanych zadań dydaktyczno-wychowawczych służących rozwojowi wiedzy i postaw społecznych (wyrok SA w Poznaniu z 11 lipca 2013 r., III AUa 330/13, niepubl.). Co ważne, działalność oświatowa nie musi być organizowana przez podmioty wyspecjalizowane w tym zakresie w rozumieniu ustawy o systemie oświaty.</p> <p>■ Z zasobów zfsś mogą być finansowane przedsięwzięcia kulturalne, które nie posiadają walorów oświatowych (edukacyjnych) i odwrotnie. Pracodawca ma więc prawo np. pokryć ze środków socjalnych koszty koncertu zespołu muzycznego dla swoich pracowników niezależnie od tego, czy taka atrakcja będzie niosła za sobą jakąś wartość edukacyjną.</p> |
| działalności sportowo-rekreacyjnej                                                                                                                                 | organizowanie pikników, spływów kajakowych, zawodów sportowych i gier, zakup sprzętu sportowego, wyposażenie sali gimnastycznej, zakup kartonów na basen i siłownię                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez opiekuna dziennego lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego | <p>tworzenie zakładowych żłobków, klubów dziecięcych i przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego, dofinansowanie opłat związanych z tą formą opieki nad dziećmi</p> <p>■ Dziennym opiekunem jest osoba fizyczna prowadząca działalność na własny rachunek albo zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług (do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia), opiekująca się dziećmi w wieku od ukończenia 20. tygodnia życia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |